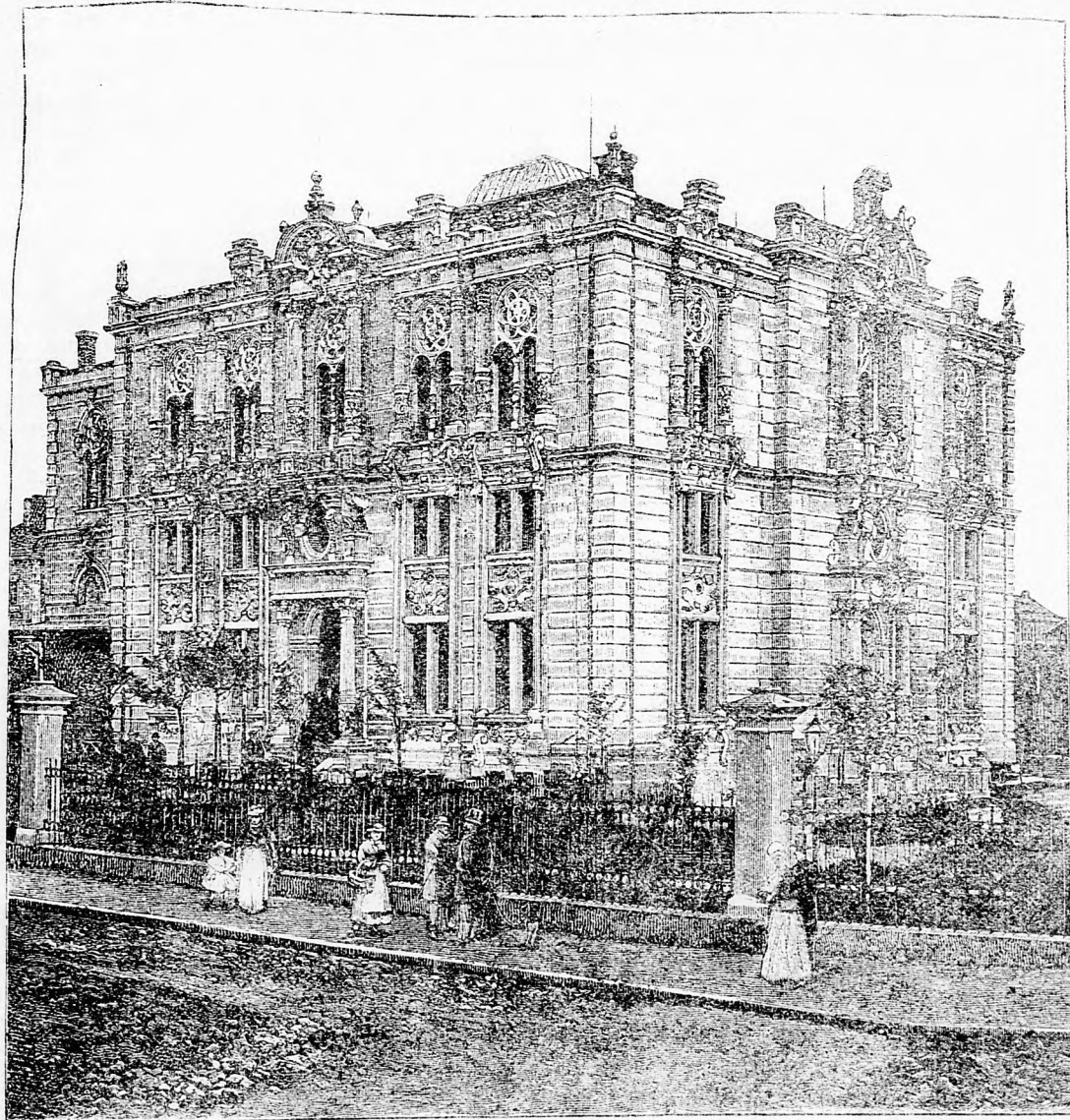

Pozsony, április 10-én.

VASÁRNAP

A
„Nyugatmagyarországi Híradó“
SZÉPIRODALMI HETI MELLÉKLETE

1892. 15. sz.

Szabadkőműves palota Füzessyben.

J o l á n.

Novella.

Irta: B a l o g h I r m a.

(Vége.)

II.

— Kedves Baldi-bácsi, csakhogy megérkezett, — szaladt Jolán Rigómezey Boldizsár, nyugalmazott altábornagy elé.

— Halálra vagyok ijedve! A lovak ragadni kezdtek s ha nincs az inas, bizonyára ugy szedtek volna föl az út porából. Hol vagy te? Minek hívnak?

— Jancsi, — válaszolt Jolán s hamisul mosolygott, kevésbe mult, hogy el nem kaczagta magát.

— Gyere ide. Itt van ni, — nyujtott Pribula felé egy tíz forintost.

— Fogadja el — sugta Jolán, mikor látta, hogy Pribula vonakodik a tíz forintot elfogadni.

— Köszönöm.

— Derék fiu vagy! — mondá néki Rigómezey s vállára ütött. — Ha az életben valamire szükséged lesz, csak fordulj hozzám s ha lehet szívesen leszek majd segítségédre. Hol van édes anyád, Jolus?

— Szegény beteg lett; az a nagy zgatottság, melyet a per elvesztése idézett elő, ágyba döntötte. Az orvos nem engedi, hogy fölkeljen s így, édes Baldi bácsinak egyedül az én társaságommal kell megelégednie, mert még a kisasszony is azt izente, hogy nem jöhet le, mert migrént kapott.

— Pedig nagyon szerettem volna édes anyáddal azonnal beszélni.

— Nemde a per ügyében? Lássá, édes Boldi bácsi én úgy megörültem, hogy mi vesztettük el.

— Megörültél? Hogyan?

— Jaj hosszú annak a históriája! Nem is tudom, vajon elmondhatom-e Boldi bácsinak?

— Már hogy ne mondhatnád, hisz nagybátyád vagyok.

— Igaz, igaz, de hogy is kezdjem? Örültem, hogy szegények lettünk, azt hittem, hogy a szegénység hozza boldogságom, de csalódtam, mert van még egy bökkenő.

— Melyik az?

— Boldi bácsi legény volta s az, hogy esetleg én leszek az örököse.

— Nem értelek.

Nem is könnyű azt megérteni. De elmondom a tényállást: egy fiatal ügyvéddel ki perünket vezette, megszerettük egymást.

— Természetes.

Az. De az ügyvédnek nincsenek olajba festett ősei, nincsenek családi tradíciói, mint azt a mama mondja és nincsen családi levéltára; szóval ő egy polgárnak a fia és nincs semmi efféléje de van egy arany szíve, melylyel csak engem szeret.

— Hm, ez kevés, de végre elég is. Te Rigómezey leány vagy, nézned kellene őseidet.

— De hisz azok nem élnek.

— De élek én, mint az ő képviselőjök.

— Mikor Boldi bácsi ős lesz, akkor már az én Jánosomnak is lesz családi levéltára.

— De beszélj hát komolyan, nem szeretem az efféle tréfákat. Anyád persze hallani sem akar róla, hogy is hívják?

— Pribula az ő legkedvesebb neve.

— Szépnek, nem szép. . .

— Várjon, édes Boldi bácsi; a java csak most következik. De előbb, mielőtt tovább beszélnék, adja ide kezét, és ígérje meg, hogy a mit most mondok az kettőnk titka marad.

— Beszélj!

— Mama . . . mama azt akarja, hogy . . . hogy Boldi bácsi engem — vegyen el.

— Én téged?!

— Nos és nem volnék én elég csinos feleség?!

— Azt nem tagadom.

— Igen, hát mama azt akarja s ezzel csak azt akarom, Boldi bácsival megértetni, hogy mama lemondjon tervéről, Boldi bácsinak meg kell házasodnia.

— No ilyet sem hallottam még! — nevetett föl Rigómezey, — az unokahugom házasit! És ugyan kit vegyek el?

— Tudnék én egy pompás, feleségnek való leányt.

— Ki az?

— A mi kisasszonyunk.

— Én, Rigómezey, altábornagy elvegyek, egy gouvernantot?! Gyerek, a te fejed tele van demokratikus eszmékkel. Az az ügyvéd teljesen elrontott.

— Oh dehogya! Én beszéltem az ő fejét tele, hisz ő olyan kedves, hogy mindenre rá áll, a mit én akarok. A gouvernant; édes Boldi bácsi, csupa kék vér: báró kisasszony s leveleim gyakran ott áll, hogy „Generals Waise.“ Várjon Boldi bácsi utána szaladok s behozom.

Jolán kiszaladt a szobából s Rigómezey egyedül maradt:

— A sógor asszony terve . . . Generals Waise . . . báró leány. . . Hát ha Hermin? . . . Nem, hisz ő meghalt. Megtörtém a szívét. . . Soha sem bocsátott meg.

— Kisasszony, kisasszony! — hallatszott Jolán hangja az ebédlőből, a hol Pribula isszonyu ügyetlenül terített.

— Jól megy minden! Boldi bácsit házasítom, csak most a kisasszony ne rontsa el tervem.

— Oh te kedves, kis boszorkám! — csapott le Pribula egy tányért s Jolánt szenvedélyesen megölelte.

— Jolán! — nyílt ki egy mellék ajtó s a nevelő szigorú hangja ma-

gához térítette a szerető párt. — Egy eseléd!

— Kedves, egyetlen kisasszony! — rohant hozzá Jolán — s közben Pribula lekapta parókáját.

— Pribula?! Mi ez? Jolán. . .

Jolán felkaczagott s megcsókolta a kisasszony kezét. — Majd elmondok mindent, csak most jöjjön velem — huzta magával.

— Hová? Baj történt?

— Még nem, de ha nem jön, nagy baj lesz.

— Hol van az altábornagy?

— Kedves Boldi bácsi, ez a mi legkedvesebb kisasszonyunk — léptek be a szalónba.

— Rigómezey szeméhez kapott.

— Hermin!

— Boldizsár! — lebbent el a két ajkról egyszerre.

— Ni hát ebből mi lesz? — mormogá Jolán s meglepetve nézett Boldi bácsira és Herminre, kik zavorodottan állottak egymással szemben.

— Jolus, kérlek hagyj magunkra, — törte meg Rigómezey a csöndet.

— Hermin kisasszony legyen jó Boldi bácsi iránt; az én boldogságom függ az ön jószágától, — ölelte meg Jolán a nevelőnőt és kiment.

— Meg tud-e bocsátani — kérdé Rigómezey Hermint.

— Nem; ön nagyon megsértett; föltette rólam a rosszat.

— Megsértettem; a látszat ellene szólt. Aztán tudtam meg az igazat. Megtudtam, hogy Somosné az inast fogadta föl s én azt láttam, korán reggel ablakából kiugrani; Somosné azt akarta, hogy leányát vegyem el.

— Tudom. Nem kérte meg engem?

— Annyira kétségbeesett, annyira dühös voltam akkor, hogy féltem önnel találkozni. Ön aztán elment s később, mikor az igazat megtudtam kerestem önt, elkövettem mindent, hogy föltaláljam de hasztalan, míg végre holt hírért hallottam. Kétségbe voltam esve s sok éven keresztül valóságos lelki beteg voltam. S ha egy-egy nőhöz házassági szándékkal közeledtem, nyomban eljött az ön emléke s az kedvesebb, drágább volt nekem minden másnál: nem házasodtam meg. Nemde megbocsát? Bocsásson meg, s engedje, hogy a mult vétkét helyre hozzam.

— Megbocsátok, — válaszolt Hermina alig hallhatólag s kezét oda nyujtotta Rigómezeynek.

— Köszönöm — vonta Rigómezey a reszkető kezét ajkaihoz. — Nemde meg tarthatom ezt a drága kezét az egész életre?

Hermin előre hajtott s megcsókolta Rigómezeyt. Az a csók elmondotta, hogy ifjúkori szerelme még mindig ott élt szívében, még mindig szerette az egyetlen embert, kivel egykor elvult jegyezve.

— Áldjon meg az Isten, Hermin —

viszonozta Rigómezey a csókot. Aztán oda ment az ajtóhoz és beszólitotta Jolánt.

— Menyasszonyom — mutatott Herminre, mikor Jolán belépett.

— Hála Istennek! — tapsolt Jolán örömeiben — gratulálok, édes jó Hermin kisasszony, borult Hermin keblére, majd kérdé: és most, Boldi bácsi nemde beszélíthatom Jánost.

— Be. Ki az a Pribula? — kérdé, Hermint, mikor Jolán távozott.

— Nagyon derék, törekvő ember. Jolán szereti, kérem mozdítsa elő boldogságukat.

— Itt vagyunk, Boldi bácsi — jött Jolán Pribula karján.

— Az inas! — kiáltott föl Rigómezey. Ez a gyermek megőrült.

— Dehogy örültem! Ez dr. Pribula János, a kit mama kitiltott a házból s a kit csak így mutathatok be, Boldi bácsinak.

— Exellentias uram, azt méltóztatott mondani, hogy ha az életben valami bajban leszek, forduljak exellentiadhoz.

— Nemde eszközöljem ki számára Jolán kezét? Szavamom fogsz, öcsém, és én . . . Ah sógor asszony! — fordult meg Rigómezey meglepetve: a perczben lépett Rigómezeyné, komornájára támaszkodva; nem birt az ágyban maradni, megsejtette, hogy terveit veszedelem fenyegeti. Hogy éri magát, sógor asszony? — kérdé Rigómezey s kezét fogott a beteg asszonynyal.

— Köszönöm, meglehetősen.

— Pribula egy zsöllyét tolt elő s Rigómezeyné bele ült.

— Jöjjön a mama háta megé sugá, Jolán Pribulának.

— Sógorasszony, a mint tudod a pert én nyertem meg. Ne sirj, egy föltétel alatt minden a régiben maradt; a birtok ismét a tied, illetve a Joláné lesz, ha . . . ha Jolánt minden szemrehányás, minden jelenetek nélkül oda adod — Pribulának.

Rigómezeyné a széken, félig fekve ült, kiegyenesedett, arca kipirult s orrlyukai láthatólag morogtak, lélekzete gyorsabb lett. Az alternatíva nehéz volt: vagy a birtok egy parvenu vőnek, vagy — semmi.

— Te, Rigómezey Boldizsár te . . .

— Én, én! Csak ne gondolkozzál sokká. Jöjjön csak, édes doktor — intett Rigómezey Pribulának.

— Mit, Jancsi, az inas?! Hát megbolondultatok?! — kiáltott föl az asszony.

Jolán egy rántással lekapta Pribula fejéről a parókat. Rigómezey és mindnyájan hangosan fölnevettek; a helyzett, egy perczre roppant komikus volt.

Pribula meghajtottta magát és kezét akart Rigómezeynének csókolni.

— Nagyságos asszonyom . . .

— Nem . . . Hát véled mi lesz sógor?

— Menyasszonyom, — fogta meg

Rigómezey Hermin kezét s sógornőjéhez vezette.

— Hogyan? Hermin kisasszony?! Mi történt, itt, alig egy óra alatt?

— Amor leszállott az Olympusról s magával hozta flyment is. Leogsfeld Hermin, ez előtt tizenhat esztendővel menyasszonyom volt. Mostan a tizenhat esztendőt kitörüljök az emlékezetből és boldogok leszünk. Nos, sógor asszony, ne gondolkozzék már annyit, hanem mond ki azt az igent.

— Gyere ide, te rossz leány.

— Mehetek Jánossal?

— Gyertek ide, gyermekek.

— Ezt már szeretem, — kiáltott föl Rigómezey s kezét oda nyújtotta Rigómezeynének.

Tolonczok.

Irta: TURY ZOLTÁN.

Hegyek között van a hazám, hát nem szeretem az alföldet. Kifárad a szemem, a mint a végtelen rónát bámulom s untat is ez a folytonosan sima homoktenger az ő sokszor megverselt gólyanyaku kútgémjeivel, tanjáival, melyek csak néhány kilométernyire vannak egymástól. Szeretném magam is taszítani a robogó vonatot, hadd haladjunk gyorsabban be a hegyek közzé, az én világomba. A nap szinte perzsel, sugaraival füledté, nehézzé teszi a levegőt. Bágyadtak vagyunk valamennyien, szeretnénk aludni, de ilyen hőségben még az is lehetetlen. Hát diskurálunk.

Mindenkihez szólok valamit s mindenki kap rajta, hogy beszélhet.

Velem szemben ül egy öreg ur a fiával. Pestre utazik. Vonásaiban van egy kis falusias fúrfang s a tekintetében sok óvatosság. Bizonyosan sokat beszéltek neki otthon a zsebmetszőkről, a kik csak egyet fütyttenek s már a szegény utas bugyellárisa messze jár. Kis idő múlva már bizalmasabb lett s kitört belőle az ur. Heczezni kezdett, emlegette a holdjait és a ménését. Mellette ült a fia, egy 14—15 éves iskolás gyerek, ki sokszor szinte elképpedt az apja szavaira s néha, mikor nem néztem oda, meg is rántotta az öreg ur kabátját.

— Vigyázz, észreveszi. . .

Kérdésemre, hogy járt-e Pesten, hatalmas igennel felelt. Láttam az arcából, hogy nem mond igazat, de a valót restellené bevallani. Darabig mulattott füllentéseivel, de aztán untam ezt is ilyen nagy melegben. Néztem a kalauzt. Ez az ajtófélféhez támaszkodva egyik markából számitgatta át szivarjait a másikba. Rosz ut volt, csak tizenhét van. Bock, trabucco, rövid s még olyan is volt, a melyikből két darabot adnak három krajczáért. Attól függ, hogy milyen a pasasér, de ez az ut rossz volt.

A tulsó szögletben huszonegyest játszik két urforma ember. Minden perczben összevesznek, csalóznak, swindlernek nevezik egymást, hanem újra kibékülnek, mert hát ez már a kártyával jár, nem is volna játék, ha nem járna vele az izgalom s egy kis verekedés csak felfrissíti a vért, még hasznára válik az embernek. Két bécsi ügynök németül beszélget, ezek már csendesen, szinte titokzatosan társalognak, bizonyosan az üzleteikről. A kisebb állomásokon nem száll a kocsinkba senki, pedig már szeretnék egy új alakot a többi mellé. Ezek nem sokat mutatnak magukból, vagy talán nincs is bennük semmi.

A vonat halad tovább s végre itt van egy nagy állomás, hol sört lehet inni a zöld komlós folyosón s a hol bizonyosan megváltozik majd a társaság is. A kalauz ajánlatot tett, hogy egyedül hagy majd a kocsiban. Köszönöm, de nem kell, mit művelnék ezen a hosszú uton? Egy vén portás, ki reggel óta már berekedt a kiabálásban, nagy kolompot ráz a kezében, s most is igyekszik éppen olyan erős hangot adni ki, mint mikor teljes erejében van. Persze nem sikerül neki, hanem azért csak folytatja a hiábavaló kísérletezést s váltig bizonyítgatja, hogy nem venné a lelkére, ha valaki lemaradna a vonatról. Felszállok újra s a kocsimban nincs senki. Már bosszankodom is az elhagyatottságomon, mikor belép egymásután két leány, egy férfi s végül egy rendőr. Sokat ígér ez a társaság. Leülnek velem szemben, a rendőr az ablaknál áll, s most már öten várjuk, hogy kimozduljunk innen. A rekedt portás csönget, még egyszer elkialtja, csak szokásból is, hogy: Beszállani, beszállani, — pedig a perronon az állomásfőnökön kívül nincs senki — és a vonat lassu döcögéssel elindul.

Furcsa kis társaság ez itt előttem. A férfi nem lehet több harmincz évesnél, de a haja olyan rut szürke, mintha sárt dobáltak volna rá az utca-gyerekek. Arczára lenyomtatta az Isten a bűnét is, most is ittas. Folyton énekel s olyan lármát csap egymagában, hogy tulrikoltja a vonat dübörgését. A rendőr csitítja, de nem hallgat rá.

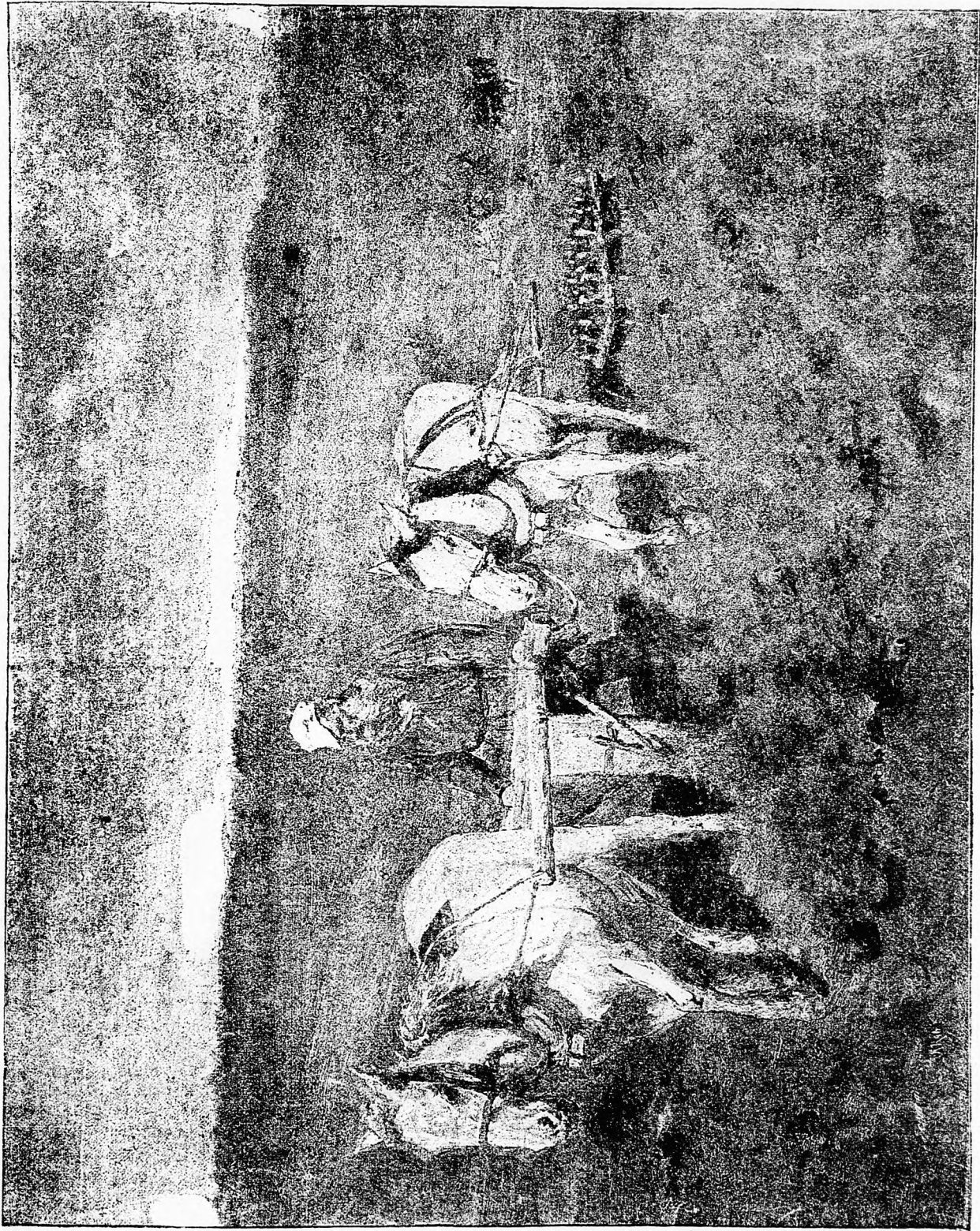
— Hallgass már te Misi!

— Hagyja el Debreczeni ur, jó kedvem van. Engedjék meg legalább, hogy nótázzon a szegény ember.

Kiváló ismerőse ez a nagybajuszu szigoru képü rendőr, csak úgy a nevén szólítja s komázik vele, mert már régi pajtások, a mennyiben mindig együtt mennek haza. Van egy harmadik is, a ki rendesen velük szokott lenni az utazásaikban, hanem úgy látszik, most valahol „megragadt“. Ez a vak Jóska. Nem vak ez, csak rendesen a vakságot szokta szimalulni, az utcákon kéregetve, azért maradt rajta ez

A bálba indulás előtt. Debat Ponsan festménye után.

Tolsztoj Leo gróf mint szántóvető.

ahhoz az újságíróhoz, a ki három évig járt a leányukhoz, a ki úgy viselte magát, hogy szerencse csak egy szegény leánynak az ilyen ember s a kinek francia meg olasz újságokból sok cikket fordított le a leány. Resteltek hozzá menni, mert két hét előtt az történt, hogy az apa megsokolván a dolgot, egész őszintén megkérdezte őt, hogy — nézze kérem! ha elveszi a leányomat feleségül, hát tessék ide járni a meddig csak tetszik, de ha nem szándéka, hát ne foglalja le azt a szegény leányt, a szerencsését rontja el! Erre az mondott valamit, hogy így, meg úgy . . . s azóta nem tette be a lábát a házhoz. . .

Nem találták a lakásán. Ott azt mondta a házmester, hogy a szerkesztőségben van. A szerkesztőségben előbb a szolgálta be ment a szobákba s kis vártatva azzal a hirtel jött ki, hogy az előbb ment el innen, alighanem haza ment.

— Hát haza ment! — s szomoruan, rogyó lépésekkel jöttek le a lépcsőkön. A férfi biztatta a feleségét, a ki nem sirt, hogy ne sírjon. Nem tudták immár, hogy merre menjenek, de haza nem mentek volna a világért se. Kitámo-lyogtak a kerépesi-utra. Kevés ember járt, alig találkoztak valakivel. A széles uton végig két oldalt, mint hosszú fénysáv folytak össze a gázlámpák, le egész a Rókus-kórházig. A kórház sötét kolosszusként állt ki az utra. Az asszonyt mintha meglökte volna valaki.

— Siessünk.

Már most bizonyosra ment, Bizonyosra vette, hogy erre valahol, ott a leánya. A Rókus-kórházban csakugyan tudtak egy leányról, de már késő van. A halottas kamrában van egy leány, a Dunából hozták.

— Az én leányom! — sikoltotta az asszony, fuldokolva, arczából kikelve. — az én leányom az, nem érte? — s úgy mellen fogta a kórházi szolgát, mintha az ölte volna meg a leányát. — Hol van? Oda akarok menni! — és huzta maga után a megrémült embert.

— Kérem, most nem lehet bemenni! — szabadkozott az, alig bírva az örületesen kapkáló asszonynyal. — Majd reggel, jöjjenek reggel!

— Ereszsen be! Az Istenre kérem, ereszsen be! — könyörgött az apa is.

— Hát nem érte, én vagyok az anyja! Nincs magának leánya? —

A sírásra, dulakodásra előjöttek néhányan a kórházi személyzet közül. Az ügyletes orvos magyarázta, hogy — kérem most nem szabad bemenni, tessék reggel jönni. Talán nem is az a leányuk. Milyen volt?

Az asszonynak kikerekedett a szeme s vadul kiáltotta: — szöke!

— Ez barna, no látják.

— Barna! barna! . . . az én leányom, az én leányom! . . .

Csak azért mondta szökének, nehogy eltagadják, mert ő most akarja látni, mindjárt. Kénytelenek voltak a hallottas kamara szolgája után küldeni. Az asszony ezalatt neki támaszkodott az ajtónak.

Visszajöttek, hogy nem lehet bemenni, csak majd reggel. A férj huzta el onnan.

Ismét az utcán voltak. Hátha mégse!? Hátha már eddig otthon van a leány?

— Gyere siessünk, hátha otthon van! . . .

Az asszony.

(ARAB LEGENDA.)

Tüгатér az apja teheneit őrizte és jól megőrizte. Az ő tejéből sokkal több lett a vaj, mint abból a tejből, a melyet testvérei hordtak haza. Majd elmondom az okát, s látni fogjuk, hogy milyen rossz szívű testvérei voltak.

A teheneket kihajtották rendszeren a legelőre, s mikor azok tejjel jól megteltek, Tüгатér szép lassan kifejte azt, fivérei pedig benne hagyták a nagy sietségben a tej javát.

Fivérei azt mondták, hogy ők sokkal okosabb dolgot is tudnának tenni, minthogy apjuk teheneit fejjék. Tüगतérnak ez sohasem jutott eszébe.

— Engem már megtanított az apám, hogyan kell megfeszíteni az ijjat, — így szólt az egyik fivér. — Megélek én a vadászatból is. Világgá megyek, s élek a magam emberségéből.

— Én pedig tudom, hogyan kell halászni, — mondá a második. — Talán bolond leszek, hogy másnak fejjem meg a teheneit.

— Nekem megmutatta az apám, hogyan csinálják a csónakot, — így szólt a harmadik. — Kivájok egy fatörzset s elmegyek hajózázni. Megnézem, mi van a tenger másik partján.

— Nekem nagy kedvem volna hozzám venni azt a szöke Günét, — folytató a negyedik. Lemme egy kis hajlékom, s idővel nekem is lennének leányaim, a kik az én teheneimet fejnék.

Míg ilyen gondolatokkal foglalkoztak, elfelejtették megfejni a teheneket. Tüगतér azonban egy cseppig kifejte a párolgó tejszint.

— Atyánk, — így szóltak végre a fiuk, — számoljunk le. Mi el fogunk hagyni téged.

— Hát a teheneimet ki fogja megfejni akkor?

— Tüगतér.

— De mit fogok tenni akkor, ha neki is kedve lesz világgá menni? Titeket még csak könnyen nélkülözlek, de őt éppen nem nélkülözhetem.

A testvérek gondolkodtak egy darabig, aztán így szóltak:

Apánk! Ne tanítsd meg semmire, akkor aztán szépen fogja neked fejni a teheneket utolsó pillanatáig. Ne mu-

tasd meg neki, hogy a megfeszített hur hogyan löki el a nyilvesszőt, s nem lesz kedve vadászni. Ne lássa meg soha, hogy a halat hogyan kell keesztül ütni a szigonynyal, s fogalma sem lesz a halászatról. Ne tanítsd meg arra, hogyan kell kivájni a fatörzsből a csónakot, s nem fog rá gondolni, hogy valaha átkeljen a tengeren. Sohase világosítsd fel, hogy ő neki lehetne magának is saját hajléka. Rejts el előle gondosan mindent, s nálad fog maradni atyánk. A tejet pedig ezután is olyan sűrű fog lenni. A mi pedig bennünket illet, hadd menjünk a mi utainkon.

Az atya, a ki nagyon körültekintő, okos ember volt, így válaszolt:

— Ti többiek azt hiszitek, hogy Tüगतér idővel nem fogja mindazt megtudni a nélkül, hogy én tanítanám? Nem fogja talán észrevenni, hogy a megfeszített fonál visszapattan? Nem fogja meglátni, hogy a hal hogyan veti magát a sás vízbe hajló levélen hintázó bogárra? Nem fog látni soha egy szitakötőt, a mely rászáll a vízben uszó fadarabra, hogy azon ringassa magát? S azt hiszitek, hogy a kövér pázsitban nem fog reá bukkanni május havában a pacsirta fészkére?

A fiuk újra elgondolkoztak s így válaszoltak:

— Semmit sem fog ő ezekből megtanulni atyánk! Sokkal kevesebb esze van, hogysen magától rájönne. Mi sem tudnánk semmit, ha te nem tanítottál volna rá!

— Oh, dehogya! — vágott közbe az atya. — Tüगतérnak még élénkebb esze van, mint nektek. Attól tartok, hogy mindazt magától fogja megtanulni, a mit ti nélkülüm sohasem tanultatok volna meg. Tüगतér értelmes, sőt nagyon is okos teremtés!

A fiuk újra elkezdtek tünődni s most már egy kissé mélyebb belátással okoskodtak.

— Tudod mit atyánk?! Ha kérdez valamit, mordulj rá, hogy egy fiatal leánynak nem illik mindent tudni, nem kell mindent ismerni. Elég a leánynak az is, ha más gondolkozik helyette.

Ezzel sikerült meggyőzni az apát. Utnak bocsátotta fiait, Tüगतért pedig mellette tartotta, s ez naiv tudatlansággal feji még most is a teheneit.

(Egy ismeretlen szerző kézírata után.)

Hock János.

Emlékversek.

Nem a világ adja . . . nem a boldogságot: Önelégült szívvel kis körben találsz:

Mit ér, ha győzője vagy is a világnak: És szived kényének nem tudsz szabni gátat!

Firnstill Károly.

Reklám a sírig.

Irta: BEDE JÓB.

Ella, az országos hírű szép asszony, a nagy színésznő meghalt. Nem mosolyog, nem nevet, nem beszél, nem sír, nem lelkesít, nem csábit többé. A csillog szempár, édes ajak, gömbölyű vállak — föld. A halál valamennyi udvarlónál nagyobb eredményt ért el, egyedül uralkodik most fölötté. Örökre. . . A halál is tud ám csábitani, ragyogó ígéretekkel, tündérmesékkal, országokat kínálhat, örök ifjúságot, hődolókat seregét. De tud parancsolni is a halál. Megtilthatja a földi gyönyörűségek folytatását egy szóval, egy intéssel és elhallgat reá a követelő ajak, elnémul a kívánság.

Ella fölött is győzedelmeskedett.

Most nagy ravatal az egész ház. A tágas emelet néma. A földszinten két terem gyászfátyollal vonva be. A belső teremben pihen Ella. Szokatlan módra ékszeres hevernek dus tömegben a koporsó mellett és az egész terem csupa drágaságokkal van telve. A szinpad mama és a jóakaró barátnők összehalmozgattak ide mindent, a miről azt hitték, hogy kedves volt valaha a szép asszonynak. Dícsőségének muló tanúságjeleit, több kilónyi szallagot a koszorukról, bokrétaokról összehordtak, minden szallagon az ő neve kényeztető jelzőkkel és hődoló igékkal. Aztán a friss koszoruk, a gyászoló barátok kegyeletének áldozatai, alig férnek a koporsó mellett, az álványokon és a falakon.

Nagy, drága tartókban viaszgyertyák égnek, szomorú lánggal lobogván. Kívülről néha széláram jön, mely meglobogtatja a lángot és a halvány árnyékokat megrezzeníti. Várják a papot, a tömjénnel, hadd bucsuztassa és lássa el szent kívánságával:

„Requiem aeternam dona ei Domine.“

Mint a hogy minden hívót megáld.

Megáld és megszentel minden hívőt, a ki megvált a földi világtól.

De vajjon elég-e Ellát így közönségesen, hétköznapiasan elköltöztetni ebből a pompás napies lakásból, színes, szép világából, hol annyi gyönyörűség és csupa gyönyörűség volt az ő része? Elég-e, ha fölötté is csupán azt az imát mondják el, a mit minden közönséges katolikus halandó fölött elzenegnek egyszer, ha akárcsak egy kőmíves napszámosnak, a felesége, kinek az élettörténete ennyi: „Mínthogy meghalt, tehát élt is“. A tömjénillat sem új előtte, kábitóbb és kellemesebb tömjénhez szokott, papi unalmas kántálást is hallott elégszer, például a szinpadon. Így elbucsuztatni Ellát — valószínűsége kegyetlenség.

A temetőben majd megáll egy gyülekezet levett kalappal a sír mellett és a színház legékesebb szólású művészü majd szónokolni fog:

— „Barátaim! álljunk meg e sírnál. Kire most hant borul. . .“

De ez a szónoklat már nem Ellának, szól, a kit nem láthatunk, nem csak a koporsófödélnek.

Itt kellene emlékeznünk még róla a ravatal mellett. Itt halavány szép arcát még látjuk; még látjuk fehér homlokát, dus haját.

Míntho mind kérnének, hogy ne bocsássuk el hideg szertartással. Valami újat, valami meglepőt kell rendezni a temetésére, a miről később is beszélhesenek az emberek, irhassanak a zajságok.

Hisz legnagyobb gyönyörűsége egész életében az volt, ha beszélhetek és irhattak róla. Bármit, bármily különlegest, meglepőt, csak folyvást felszínen, folyvást érdekesnek, eredetinek maradni! — ez volt főelve!

És ez elvet művészettel érvényesítette. Udvarlók egész serege rajongta körül. Egykori férje, ki óriási vagyont költött reá, a legszenzációsabb öngyilkosság által halt meg és érdekesebb asszony nem volt azután sem más, mint Ella, a szép művésznő. Még a kereskedősegek is részvénytársasággá alakultak egy időben, csakhogy két hónapig minden fölléptekor koszorúval lephessék meg. A lapok hasábokat szenteltek dícsőítésének és pikáns történeteinek; a szinpadon mindenik szereplése esemény volt.

Aztán mennyi képtelen tő ténét kelt szárnyra az udvarlóról, rövid multjáról és jövődjéről. Gymnasiumi deákok, fiatal egyetemi hallgatók az ő nevét susogták álmaikban, nős emberek miatta váltak el feleségeiktől. A kit vele láttak egyszer-kétszer, már híres és irigylt ember volt.

Talán a miatt jöttek el most a temetésére is olyan sokan, hogy a tudatlan világ azt higye minden egyes résztvevőről, hogy összeköttetésben volt vele. Ő most nem szólhat, nem mosolyoghat, nem bizonyíthat és nem cáfolhat.

Ah! kegyetlen halál te, a ki nem engeded, hogy a bucsu impozáns volta felett örömet fejezz ki, megköszönje; vagy nyilatkozzék, melyek a hiányok és rendelkezések.

Azután meg olyan szomorú elgondolni, hogy holnap őt már nem látjuk többé. Holnaptól kezdve a szinlap már nem hirdeti, hogy: „Ella asszony fölléptével“. Nem ismertetik új szerepeinek, új toilletjeinek szépségeit. Nem írják, hogy e szerepben most először, vagy e darabban most utolszor lép föl.

Milyen kegyetlen dolog az is, hogy a ki megszokta, hogy falragaszokon öles betűkkel hirdessék a nevét, ma végső bucsuzásakor nélkülözi a falragaszt, ma sehoh az utcákon nem látható az ő neve, míntho vele ma semmi se történnék.

A teremben már nehéz a levegő a sok virágillat miatt.

Végre a pap megkezdi, monoton imádkozván, a szertartást. A kántor rekedten dunnyog utána.

Könnyes szemet nem lehet látni. Hanem mindennek az areza csupa érdeklődés. Mint a hogy megszokták bámulni a szép asszony művésznőt, azzal a feszült figyelemmel nézték most is, hisz ma „utolszor látható“.

Utolszor látható, mig rákapcsolják az érczkoporsó nehéz födelét egy-két perc múlva, s aztán senkinek többé sohasem.

Az utcán is nagy a kíváncsi publikum. Tarka, vidám sereg várja, a mig lehozzák a halottat. A járó-kelők megállanak. Egy kis időt nem sajnálnak, hogy lássák a temetést. Ha a halottat nem is, de legalább a koporsót, a melyikben ma utolszor látható volt.

Most szemben a kapuval egy hordár áll meg. Nagy, színes plakátot czipel hatalmas táblán. Megáll és egykedvűen vár ő is. Neki különben kötelessége oda állani, a hol tömeg van, hogy lássák a hirdetését.

És egyszerre az egész közönség a hordár felé fordul. Me t a tábla felső széléről fél méteres vörös betűkkel e szavak virítanak alá:

MA UTÓLSZOR LÁTHATÓ!

Alább apróbb betűkkel, talán valami ponorámát, muzeumot, állatseregletet, vagy kitudja mit hirdetnek, de a közönséget, a ki annyira megszokta a szép asszony reklámjait, egy perczig a vizio tartja fogva, hogy alantabb a plakáton most is a híres Ella neve van, a ki e pillanatban csakugyan — „utolszor látható!“

Képtalány.

SZÁMREJTVÉNY.

H.-F.-TÖL.

- 39, 24, 16, 22, 37, 32. Minden leány ilyen legyen.
12, 10, 27, 29. Beteg ember teszi.
31, 2, 15, 18, 28, 40, 4. Magyar grófi család.
26, 13, 6, 9, 21. Kezvelt virág
1, 35, 33, 14, 5, 38. Tavasszal költözik hozzánk.
34, 20, 19, 41. Jármi.
17, 8, 23. Bibliai alak.
7, 11, 3, 36, 25. Ezt is bibliából ismerjük.
30. Egy mássalhangzó.
1-41. Egy szép költemény első két sora.

A mult számban közölt talányok megfejtése:

A képtalány:

A dió törve jó.

A Számrejtvényé:

Kinek hatalma szab

Törvényeket, határt.

Oh, népek Istene

Küldj egy remény sugárt.